

Pohjois-Karjalan

kuntien ilmastotoimia

~2023~

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND Projekti on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Tämän esityksen sisältö edustaa ainoastaan CANEMURE-projektin näkemyksiä ja CINEA / Komissio ei ole vastuussa esityksen sisältämän informaation mahdollisesta käytöstä.

Lisää maakunnan hyviä käytäntöjä löydät
[vaikuttavien ratkaisujen tietopankista - Kestävyysloikka.fi](https://kestavyysloikka.fi)

Esityksen sisältö

- ▶ Esitys sisältää erilaisia ilmastotoimia, joita on kerätty keväällä 2024:
 - ▶ Maakunnan Hinku-kuntien ilmoittamia parhaita ilmastotoimenpiteitä
 - ▶ Esitys ei välttämättä sisällä kaikkien kuntien toimenpiteitä
- ▶ Toimet ovat enimmäkseen konkreettisia ilmastotoimia, jotka on tehty vuonna 2023, mutta toimet voivat olla myös toimintamalleja, aiemmin tehtyjä, tai vasta suunnitteilla. Joissain kunnissa ei voitu vuonna 2023 tehdä resurssihaasteiden takia ollenkaan ilmastotoimia.
- ▶ **Tiedot perustuvat kuntien omiin ilmoituksiin. Suomen ympäristökeskus ei vastaa tietojen oikeellisuudesta.**

Joensuu 1/2

- ▶ Jätevedenpuhdistamoiden aurinkovoimalat
 - ▶ Enon ja Tuupovaaran jätevedenpuhdistamoiden aurinkovoimalat ovat valmistuneet ja otettu tuotantokäyttöön syksyllä 2023. Laskennallinen sähköntuotto aurinkopaneeleilla vuosikulutuksesta on noin 10 %.
- ▶ Auton vapaapäivä ja teatterilippuun yhdistetty joukkoliikennelippu
 - ▶ 22.9. vietimme Auton vapaapäivää, jolloin julkisen liikenteen liput olivat maksuttomia. Lisäksi vuoden 2023 aikana joukkoliikennepalveluissa kokeiltiin yhdistää teatterilippuun ilmainen joukkoliikennelippu. Pääsylipulla voi matkustaa Joensuun joukkoliikenteen linjoilla 3 tuntia ennen ja 2 tuntia jälkeen teatterinäytöksen. Lisätietoa jojo.joensuu.fi
- ▶ Täyssähköauton käyttöönotto
 - ▶ Kaupungin tilakeskus sai käyttöönsä kiinteistönhoidon tehtäviin ensimmäisen täysin sähköllä toimivan pakettiauton. Täyssähköauto luokitellaan puhtaaksi ajoneuvoksi. Auton toimintamatka täydellä latauksella on yli 300km ja vetokoukullinen auto kuljettaa työntekijät ja työvälineet kätevästi ympäri kaupunkia.

Joensuu 2/2

- ▶ Yritysten hiilijalanjälkiä selvitettiin opiskelijayhteistyönä
 - ▶ Kahdeksan paikallista yritystä sai viime syksyn ja talven aikana apua hiilijalanjälkensä selvittämiseen Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoilta. Alkuvuodesta valmistuneet hiilijalanjälkilaskennat toteutettiin Ilmastokaupunki Joensuu 2025 -hankkeen ja Karelia AMK:n energia- ja ympäristötekniikan koulutusohjelman yhteistyönä. Opiskelijoille laskentojen toteuttaminen oli osa Ilmastoviisas toiminta -opintojakson suorittamista. Lisätietoa climatejoensuu.fi
- ▶ Markkinavuoropuhelusta eväitä vähähiiliseen toimitilarakentamiseen
 - ▶ Joensuun kaupunki kutsui rakennusalan yrittäjät markkinavuoropuheluun keskustelemaan tilarakentamisen investointihankkeita koskevista vähähiilisyyskriteereistä. Tilaisuudessa esiteltiin kaupungin rakentamista koskevia ilmastotavoitteita sekä mahdollisia tilarakentamisen vähähiilisyyttä edistäviä hankintakriteerejä. Tilaisuuden tavoitteena oli käydä keskustelua potentiaalisista vähähiilisyyskriteereistä sekä selvittää mikä on yritysten kyky vastata kasvaviin vähähiilisyyttä koskeviin vaatimuksiin. Lisätietoa climatejoensuu.fi
- ▶ Joensuun kaupunkiympäristö edisti vähähiilisyyttä ja kiertotaloutta HIKKA-hankkeella
 - ▶ Kaupunkiympäristön toimiala haluaa huomioida kiertotalouden ja vähähiilisyyden omassa toiminnassaan. Pysyviä toimintamalleja on kehitetty Hiilineutraali kiertotalouskaupunki – suunnitellen ja rakentaen (HIKKA) -hankkeessa. Hankkeen suurin hyöty oli ilmastotyön resurssoinnin lisäämisessä kaupunkiympäristön toimialalla. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa monista kaupungin keskeisistä tehtävistä, kuten rakentamisesta, kunnossapidosta, ympäristönsuojelusta ja liikennesuunnittelusta. Joensuun kaupungin tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2025 mennessä. Hikka-hankkeella tuettiin tavoitteen saavuttamista selkeyttämällä kaupunkiympäristön toimialan prosesseja ja viemällä käytäntöön kaupungin päivitetyn ilmasto-ohjelman toimenpiteitä. Lisätietoa climatejoensuu.fi

Juuka

- ▶ Kaukolämpö pyörii lähes 100 % biopolttoaineella
- ▶ Uusi koulukeskus
 - ▶ Uuden koulukeskuksen rakentaminen pienensi lämmitys- ja energiakulutusta.
- ▶ Turhien kiinteistöjen realisointi
 - ▶ Turhista neliöistä luopuminen. Ostajat peruskorjaavat myydyt kiinteistöt.

Kitee

- ▶ Yritysten investoinnit aurinkovoimaan
 - ▶ Useiden suurten liiketilojen katoille on asennettu aurinkokennot, myös pienemmät kohteet, kuten maatilat ovat investoineet aurinkokennoihin.
- ▶ Biokaasun tankkausasema
 - ▶ Kiteellä sijaitseva biokaasulaitos investoi biokaasun tankkausasemaan. Lisätietoa wega.fi
- ▶ Pururadan valaistuksen muutostyöt
 - ▶ Pururadalla vaihdettiin valaisimet led-valoiksi noin 6 km matkalla.
- ▶ Kiinteistöstrategia
 - ▶ Kiinteistöstrategia (kiinteistöjen salkutus ja toimenpidesuunnitelma) laadittu vuosille 2024-2028. Suunnitelmassa on kartoitettu kaupungin kiinteistöjen tilanteet ja suunnitelmat tuleville vuosille.

Kontiolahti 1/2

- ▶ Sähköautojen latausaseman rakentaminen
 - ▶ Kontiolahden kunta rakennutti sähköautojen latausaseman kunnanvirastojen lähelle. Neljän pistokepaikan asema on suuritehoinen ja avoin kaikille käyttäjille. Investoinnin tarkoituksena on lisätä latausasetmaverkostoa ja kannustaa siirtymää sähköautoilun pariin. Energiavirasto myönsi EU-tukea aseman rakentamiseen.
- ▶ Huonokuntoisten rakennusten purkaminen
 - ▶ Pohjois-Karjalan prikaatin entinen varuskunta lakkautettiin v. 2013, minkä jälkeen alueen rakennukset ja osa maista siirtyivät Kontiolahden kunnan omistukseen. Osa varuskunta-alueen rakennuksista on otettu yrityskäyttöön ja huonokuntoisimpia on purettu. Kasarmirakennuksen nro 5 purkutyö ajoittui vuodelle 2023 ja kirkonkylällä sijaitsevan entisen terveyskeskuksen lämmittäminen lopetettiin myös viime vuonna.
- ▶ Selvitys koulun lämmitysmuodon vaihtamiseksi
 - ▶ Kulhon koulurakennuksia on jouduttu lämmittämään jo vuosien ajan öljyllä, koska noin vuosikymmen sitten asennettu ilma-vesi -lämpöpumppu ei ole toiminut. Kunta tilasi viime vuonna konsulttiselvityksen. Työn tuloksena syntyi suunnitelma, jonka mukaan entisen tilalle hankitaan uusi ilma-vesi -lämpöpumppu.

Kontiolahti 2/2

- ▶ Ilmastotyön organisointi kunnan hallinnossa
 - ▶ Hinku-työryhmän perustaminen sekä Hinku- ja ilmastotyön kytkeytyminen osaksi maankäytön suunnittelun Masu-työryhmän toimintaa. Näin ilmastotyöhön saatiin mukaan kunnan kaikki kolme osastoa (hallinto-, sivistys- ja tekninen) sekä elinkeinoyhtiö. Kaikkien sektoreiden osallistuminen ilmastotyöhön lisää toiminnan uskottavuutta ja hyväksyttävyyttä myös kunnan luottamuselimissä sekä kuntalaisten ja yritysten keskuudessa.
- ▶ Ilmastotavoitteet ja -toimet osaksi talousarviotyötä
 - ▶ Syksyllä 2023 kerättiin ensimmäistä kertaa kuntien eri osastojen ilmastotyön tavoitteet ja toimet osaksi kunnan talousarviota 2024. Kunnanhallitus ja myöhemmin kunnanvaltuusto käsittelivät ja hyväksyivät ilmastotoimet osaksi virallista talousarviota. Näin ilmastotyöstä tuli osa kunnallista demokratiaa.
- ▶ Joustavat lupakäytännöt
 - ▶ Kontiolahden kuntastrategiassa korostetaan kasvua ja asennetta: "Meillä on vahva tahto palvella yrityksiä... Uskallamme toimia rohkeasti kokeillen..." Nämä seikat ovat tulleet esille, kun entiselle turvetuotantoalueelle on käynnistynyt aurinkovoimahanke. Kunta on pyrkinyt toimimaan ripeästi ja joustavasti edistäessään uusiutuvan energiantuotannon käynnistymistä.

Nurmes

- ▶ Lämmitysöljyvapaa Nurmeksen kaupunki
 - ▶ Nurmeksen kaupungin omistuksessa olevan viimeisen öljyllä lämmitettävän kiinteistön lämmitysmuoto muutettiin maalämmöksi. Kohde oli Nurmeksen kaupungin vuokratalot Oy:n rivitalokohde. Lämmönsäätöä saadaan 130 MWh/a. Säästön elinikä on arviolta 20 vuotta.
- ▶ Nurmeksen kaupunki aloitti ilmastosuunnitelman tekeminen
 - ▶ Nurmeksen kaupunki sai ympäristöministeriön Kuntien ilmastosuunnitelmat -avustusta ilmastosuunnitelman tekemiseen, ja työ aloitettiin loppuvuodesta 2023. Ilmastosuunnitelma tulee jatkossa ohjaamaan kaupungin tekemää ilmastotyötä.
- ▶ Nurmeksen kaupunki osallistui Pohjois-Karjalan maakuntaliiton Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 -hankkeeseen
 - ▶ Nurmeksen kaupunki osallistuu Pohjois-Karjalana maakuntaliiton Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 -hankkeeseen, jonka tarkoituksena on edistää energiasiirtymää ja kestäväää kehitystä koko maakunnassa. Hankkeen avulla tuetaan Nurmeksen kaupungin ilmastotyötä mm. ilmastotyön vakiinnuttamisessa kunnassa, ilmastojohtamisessa, kiertotalouden kestävässä kasvussa ja vaikuttavassa ilmastoviestinnässä.

Outokumpu

- ▶ Maalämmön hankinta uuteen sote-asemaan
- ▶ Aurinkopaneelit sote-asemaan
- ▶ Jätevedenpuhdistuslaitoksen lietteen toimitus kaasunjalostukseen

Rääkkylä 1/2

- ▶ Aurinkosähköjärjestelmän hankkiminen jätevedenpuhdistamolle
 - ▶ Kunnan jätevedenpuhdistamolle hankittiin 25 kWp:n kokoinen aurinkosähköjärjestelmä avaimet käteen periaatteella. Projekti sujui hyvin ja sillä on välitön vaikutus puhdistamon ostosähkön kulutukseen, koska sähkönkulutus puhdistamolla on melko tasaista ympäri vuoden.
- ▶ Kunnan kiinteistöjen valaistuksen uusiminen led-toimiseksi
 - ▶ Kunnan kiinteistöjen valaistusta uusittiin energiatehokkaaksi ja pitkäikäiseksi led-valaistukseksi resurssien puitteissa. Tällä saadaan välittömästi pienennettyä kunnan kiinteistöjen sähkönkulutusta.
- ▶ Tyhjiilleen jääneiden rakennusten laittaminen kylmilleen/purkaminen
 - ▶ Kuntakonsernin omistamia ja tyhjiilleen jääneitä rakennuksia laitettiin kylmilleen ja purettiin. Näillä toimenpiteillä saadaan välitöntä ja jatkuvaa säästöä kiinteistökannan lämmitys- ja sähköenergian osalta.

Rääkkylä 2/2

- ▶ Päästövähennyssuunnitelman laatiminen talousarvion yhteyteen
 - ▶ Talousarvion yhteyteen laadittiin kunnan päästövähennyssuunnitelma. Suunnitelma sisältää suunnitellut investoinnit sekä keinoja asukkaiden ja paikallisten yritysten aktivoimiseen.
- ▶ Rakennusvalvonnan sähköisen asiointipalvelun ja arkiston käyttöönottoaminen
 - ▶ Rakennusvalvonnassa otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön sähköinen lupa-asiointipalvelu ja arkisto. Tämä mahdollistaa lupien hakemisen ja käsittelemisen ajasta ja paikasta riippumatta sekä vähentää kertyvän paperin ja tulostamisen määrää.
- ▶ Lähteminen mukaan Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 –hankkeeseen
 - ▶ Kunta lähti vuonna 2023 mukaan Pohjois-Karjalan maakuntaliiton vetämään Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 -hankkeeseen. Hanke kestää vuoteen 2026 saakka. Hankkeessa on tarkoitus laatia siinä mukana oleville kunnille ilmastosuunnitelmat, vakiinnuttaa ilmastotyön tekemistä kunnissa, kehittää ilmastoviestintää ja edistää kiertotaloutta.

12

Tohmajärvi

- ▶ Toimintojen tehostaminen ja turhista neliöistä luopuminen
 - ▶ Toimitiloissa sekä muussa kiinteistöomaisuudessa luovuttiin vajaakäyttöisistä tai tarpeettomista kiinteistöistä mm. myymällä tai purkamalla. Jatkuva työtä, jota tehdään kiinteistöstrategian mukaisesti.
- ▶ Osallistuminen Ilmastokestävä Pohjois-Karjala hankkeeseen
 - ▶ Päätös hankkeeseen lähtemisestä tehtiin vuoden 2023 puolella, mutta itse hanke on alkanut vasta vuonna 2024. Kyseessä on monivuotinen hanke, jonka tarkoituksena on mm. ilmastotyön vakiinnuttaminen kunnissa sekä saattaa ilmastotavoitteet osaksi kunnantalousjohtamista ja siten vahvistamaan ilmastotyöntuloksellisuutta.
- ▶ Kiinteistöstrategian päivittäminen
 - ▶ Laadittu kiinteistöstrategia päivitettiin. Kiinteistömäärän hallinnassa pyritään tehostamaan myös energiatehokkuutta mm. luopumalla vajaakäyttöisistä ja huonokuntoisista kiinteistöistä ja keskittämällä toiminnot parempikuntoisiin ja energiatehokkaampiin kiinteistöihin.